

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 70. Quid circa surrogationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

priorem cadere jure prosequendi, secundum Reg. de annali: nihilominus Rosa n. 104. dicit lite introductâ, si non fundetur in impetratione certo modo facta, nullum tempus statui ad prosequendum.

534 Q. 70. Quid circa surrogationem sit notandum.
R. Seqq.

§. I. Regula de subrogando collitigante sic habet. Item D. N. cupiens litium succindere anfractus, & ne novi collitigantibus adversarii dentur, providere, voluit, statuit & ordinavit, quod quoties deinceps aliquem super quovis ecclesiastico beneficio collitigantem in jure vel ad jus, si quod forsitan ejus adversario in dicto beneficio competierit, surrogari concesserit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum adversarium, postquam illud per triennium pacifice possederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmisso jure, sive tunc vacet vel cum vacaverit, impetrationes vel concessionem etiam motu proprio intra mensem ante concessionem hujusmodi facta, nullus sint roboris vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia, illorum præsertim, quibus aut propter senium aut propter infirmitatem imminet vitæ periculum, impetrant, ut illis decedentibus tanquam collitigantes in eorum juribus facilius surrogentur, voluit, ut deinceps nullus in jure vel ad jus in beneficio defuncti, quod illo vivente in causibus præmissis vel similibus impetraverit, aliquo modo subrogetur, ac surrogatio vel gratia, si neutri, si nulli, seu novæ provisionis aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur: quod etiam strictissime observari mandavit in impetrationibus beneficiorum per privationem & amotionem ex quibusvis criminibus & excessibus forsitan

perpe
tent
tam,
§
tiger
cedat
que p
data,
petrat
imper
gula t
possi
funct
Ame
& à r
§.
anfrac
sic pr
surro
nem i
sa n.
§.
quia
cundi
pa, qu
cessar
Lott.
sed su
Lott.
à n. 1
quam
aliqu
dispu
§.
folet

perpetratis, etiamque usque ad diffinitivam sententiam, quæ tamen in rem non transferit judicatum, processum fuerit.

§. II. Sensus primæ partis Regulæ est, si duo litigent super beneficio, & unus illorum cedat vel cedat pendente lite, ac aliquis tertius quomodocunque petat se subrogari, etiam hic tertius sit prior in data, tamen si alter collitigans infra mensem post impetrationem illius tertii petat se subrogari, valet impetratio collitigantis, & non alterius tertii: Regula tamen illa non ligat Papam vel Datariam, quin possint etiam tertium subrogare in totum jus defuncti, sed tunc derogandum esset huic Regulæ, *Rota*, *Ameijden*, *Rosa* de Exec. litt. Apost. p. 1. c. 17. n. 163. & à n. 196.

§. III. Finis hujus Regulæ est, ut longi litium anfractus amputentur, & ne beneficia diu vacent, hinc sic proviso debet accelerari provisio. Nec executio surrogationis gratiosæ retardari potest per exceptionem sub-vel obreptionis, nisi hæc sit clara, *Rosa* n. 61.

§. IV. Per surrogationem nemini fit injuria, quia beneficia litigiosa sunt affecta durante lite, secundum dicta n. 531., & certitudo, quam habet Papa, quod collatio illius beneficii ad se pertineat, facit cessare omne præjudicium cujuscunque collatoris, *Lott.* l. 3. q. 13. n. 31. Neque vacat tale beneficium, sed surrogatus repræsentat personam & jus defuncti, *Lott.* n. 22. & 33. *Rosa* à n. 7. & à n. 30. & iterum à n. 154., sicque in surrogato continuatur possessio, quam habuit defunctus, *Lott.* & alii, saltem si tertius aliquis interea non ceperit possessionem, uti fuse disputat *Rosa* à n. 28.

§. V. Subrogatio ex duplici fundamento dari solet superstici collitiganti, vel ex reservatione, vel

ex

ex lite ipsa, uti habet Regula: Tunc datur ex reservatione, si beneficium litigiosum à defuncto possessum, erat reservatum Sedi Apostolicæ per vacationem, ex qua defunctus obtinuerat, debet autem reservatio fuisse manifesta, uti pluribus *Lott.* n. 69. *Rosa* à n. 43., qui addunt plures decisiones.

539 §. VI. Communis est sententia Canonistarum, beneficia etiam juris patronatus laici, quamvis sit ex fundatione vel dotatione, cadere sub titulum, *Ut lite pendente*, in 6. & sub Regulam, *de surrogandis*, *Luca*, *Leur.* p. 2. q. 677. n. 1. Putat quidem *Tond.* de hoc faciendam esse mentionem, alioqui Papam non censeretur derogare, sed *Rosa* n. 159. dicit non esse opus derogatione, verum satis esse dicere, quod beneficium sit aut fuerit litigiosum.

540 §. VII. Quamvis *Ameyd.* dicat surrogationem non solere dari superstiti, si non possederit, tamen oppositum probat usus, docentque *Lott.* l. 2. q. 20. n. 179. & *Rosa* à n. 165., sæpe enim conceditur surrogatio ad possessionem defuncti, uti dicitur n. 546.

541 §. VIII. Ad surrogationem prærequiritur lis legitime introducta, secundum dicta à n. 528. Nec debet lis esse introducta per rescriptum sub-vel obreptitium, secundum dicta n. 530. Nec debet esse lis calumniosa, nam beneficium etiam tum non redditur litigiosum, *Luca* de benef. d. 50. à n. 10. & d. 92. à n. 31. aliique plurimi apud *Rosa* c. 6. à n. 160. Debet tamen calumnia esse evidens, *Tond.* p. 2. c. 4. §. 5. n. 3. Porro calumniator in jure dicitur, non solum ille, qui falsa crimina alteri impingit, sed etiam, qui litem omni juris colore destitutam intentat, qualis est, quæ contra clarum textum juris vel pacti procedit, quia in claris & disertis verbis citra calumniam nefas est cavillari, inquit *Paulus* L. *Ille aut ille* 25. ff. de Legatis & fideicommissis, 3. & *Vlp.* in L.

in L. *Natura cavillationis*, 177. ff. De verb. signif. ait: *Natura cavillationis hæc est, ut ab evidenter veris ad ea, quæ evidenter falsa sunt, disputatio perducatur.* Contra clara enim verba non admittitur perplexa interpretatio, nec attenditur contraria observantia, uti firmavit Rota & adducti à *Lott.* q. 47. à n. 29. Norat tamen *Rosa* n. 102. & iterum à n. 170. ex decisionibus Rotæ & declaratione interpretum *Trid.*, calumniam in principio litis non præsumi, ideoque sufficere litem quomodocunque introductam cum aliqua probabilitate vel colore; neque obstabit, si postea detegatur calumnia, dummodo non fuerit manifesta initio litis.

§ IX. Quamvis Papa, etiam ubi lis fuit super solo possessorio, possit subrogare, *Seraph. Savin. Lott.* q. 20. n. 52. & q. 22. à n. 48., tamen si id non exprimat, nomine litis, quam prærequirit vel supponit, non venit lis super solo possessorio vel alio accessorio. Si autem surrogatio detur post litem in solo possessorio, non juvat ad immisionem, nisi prius justificata sit tota gratia principalis, & discussum jus defuncti. Neque ex lite super possessorio data surrogatio impedit Ordinarium vel Patronum, quominus provideat, *Lott.* q. 20. n. 53., sed requiritur lis principaliter super petitorio, secundum dicta n. 528., *Lott.* n. 41. *Rosa* c. 17. à n. 71. & iterum à n. 125. *VVames.* Conf. 251. n. 9. *Chok.* ad hanc Reg. n. 35. Ratio est, quia possessio valde distinguitur à beneficio, ita ut passim de illa disputetur etiam coram tribunalibus laicis, per hoc autem necdum attingitur beneficium, ergo beneficium non ideo redditur litigiosum: hinc *Vitalin.* in *Clement.* 1. n. 43. *Vt lite pendente*, ait, non esse dandam surrogationem proviso Apostolico, quando vel Patronus vel ordinarius Collator opponit se provisioni Apostolicæ, dicendo collationem

non pertinere ad Papam : idem habet *Rosa* n. 80., qui tamen n. 110. hanc affert distinctionem, ex *Ameyd.*, si sit lis inter Patronos post factam præsentationem, tum beneficium fieri litigiosum, quia tum censentur simul litigare præsentati prætendentes jus ad beneficium, è contrà si sit lis inter Patronos ante præsentationem, per hoc beneficium non fieri litigiosum, nec ob talem litem dandam esse surrogationem.

543 §. X. Intrusus excluditur à Regula surrogationis per intrusum autem non intelligitur quivis, qui pendente lite cepit possessionem, sed qui cepit propria authoritate, vel sine titulo ejus, qui potest providere, *Lott. Ameyd. Rosa* n. 175., si enim titulus sit à potente providere, est coloratus, & facit evitari in intrusionem hinc punitam, *Rosa* n. 178. Similiter qui beneficium viventis impetravit, à surrogatione excluditur per Regulam, quia factus est infamis & inhabilis; nec juvat, si prætendat errorem, nisi fuisset communis credulitas orta ex fama publica, *Rota, Rosa* n. 183., *Chok.* tamen putat excusare quamlibet justam causam & probabilem existimatæ vacationis.

544 §. XI. Si pendente lite moriatur ille, qui per triennium pacificè possederat, collitigans surrogari non potest, uti habet Regula: potest tamen surrogari tertius in jus defuncti, *Rota, Lott. Rosa* à n. 179. Si autem defunctus non fuerit in possessione, & surrogatio data sit sub conditione vel ex suppositione, quod in possessione fuerit, surrogatio nulla est, *Garc.* p. 6. c. 4. à n. 35.; sufficit tamen, quod aliquo modo possederit, bene vel malè, *Lott. Rosa* n. 63.: sed si ante mortem fuit spoliatus possessione, eique non debebatur manutentio, subrogato non est debita immissio in possessionem, *Lott. Ameyd. Rosa* n. 67.

præst-

præsumitur autem mortuus in possessione, si hanc habuit, & non probatur amisisse, uti cum communi *Rosa* n. 70.

§. XII. Nullum tempus est præfinitum collitiganti ad obtinendam surrogationem, ad effectum, ut deinceps sibi denegetur, sed tantum ad effectum, ut si concedatur tertio, hæc reddatur nulla, si collitigans surrogationem petat infra mensem ab impetratione vel concessione facta tertio, *Rota, Lott. Rosa* à n. 190. contra *Mandos. & Ameyd.*, qui putant petendam esse infra mensem. 545

§. XIII. In surrogatione communiter dantur literæ, non tantum ad jus defuncti, si quod habuit, sed etiam ad possessionem, *Lott. Rosa* n. 12. *Leur.* p. 2. q. 813: debet tamen de hoc fieri mentio, nec sufficit dici, quod surrogetur in jus & ad jus, *Cbok* ad dictam *Reg. litt. M.*, & hoc non obstante, quod surrogatio à Papa detur etiam ad possessionem, tamen si Titius sit ita provifus à Papa, & Cajus eadem die ab Ordinario, ac hic prior ceperit possessionem, manuteneretur, secundum dicta n. 471., is enim est stylus curiæ, uti testantur *Rosa* n. 58. & 66. *Gonz.* apud *Leur.* q. 826. Vide etiam dicenda n. 578. Si autem antecessor Titii fuisset possessione exturbatus, surrogatus non continuaret possessionem, posset tamen etiam pendente lite incipere, si nec Cajus nec alius contradictor eam occupet, *Lott. Leur.* q. 814. 546

§. XIV. Si surrogatio detur etiam ad possessionem, tum maximè dicitur gratiosa, cujus ea est vis, ut probatis his tribus, *Clericatu surrogandi, lite, possessione defuncti*, sine justificatione principalis gratiæ, dummodo fuerit ad eam aliquis color boni juris, statim habeat locum, & debeat immisfio in possessionem *Lott. Leur.* q. 815. & hoc *Rota* millies decidit, inquit *Rosa* n. 14. & 140.: prærequiri- 547

requiritur tamen adhuc expedi- literarum, *Rosa* à n. 15., quibus productis differri non potest immifio, nisi fortè duo haberent surrogationem pro eodem beneficio, aut alius haberet beneficii possessionem, de quibus casibus agit *Rosa* à n. 54. Quòd si nullus alius possessionem habeat, potest gratiosè surrogatus, etiamsi antea fuisset intrusus, nunc purgare vitium, saltem si hoc narrarit, & propria auctoritate possessionem ingredi, etiam pendente lite, *Lott.* & alii cum *Rosa* à n. 140. E contrà surrogatio tum est rigorosa, si executori demandetur, ut surroget: & hæc indiget non tantùm verificatione narratorum in litteris, sed etiam discussione juris defuncti, *Lott.* l. 3. q. 13. à n. 32. *Rosa* n. 13. & iterum à n. 20.

548 §. XV. Si moriatur unus collitigantium, docet *Luca* d. 92. n. 35. non posse ab ordinario Collatore vel præsentatore surrogari superstitem, sed contradicunt *Covarr. Roch. Lancell. Paris. Garc.* p. 5. c. 9. à n. 220., cùm hic cesset ratio prohibitionis, nam ita surrogando non datur novus adversarius: Et quando Ordinarius prohibetur surrogare alium, intelligitur alium à collitigantibus.

549 §. XVI. In Gallia non habet locum Regula de subrogandis, nec Cap. 1. & 2., *Vt lite pendente*, in 6., quia animadversum est dari occasionem primis litibus frivolis, ut sic eluderentur Ordinarii collatores, *Rebuff.* in addit. ad Reg. Cancell. de surrog., *Gastel.* de usu & praxi Curia Rom. pag. 206., testantes beneficia litigiosa recidere ad manus Ordinariorum: idem passim fit in Belgio, essetque forsan utile idem fieri in Germania, præsertim cùm Concordata nihil habeant de hac reservatione ob litem, nec de surrogatione.

550 Q. 71. Quid notandum sit, circa gratiam, si newri, si nulli. R. Seqq. §. I.